

ЗАПОБІГАННЯ ДИТЯЧОГО ТРАВМАТИЗМУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Дейкало Є. С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Мізун Т. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті розкрито причини виникнення дитячого травматизму учнівської молоді у сучасних умовах школи, охарактеризовано його види та ефективні способи запобігання.

Ключові слова: травматизм, учнівська молодь.

Останнім часом в усьому світі невідомо зростає рівень дитячого травматизму. Діти дошкільного віку травмуються рідше, оскільки майже весь час знаходяться під наглядом батьків чи вихователів закладів дошкільної освіти. У той же час школярі не лише частіше стають жертвами нещасних випадків та аварій, а й нерідко мимохідь самі створюють ситуації, небезпечні для здоров'я та життя.

Враховуючи дані про захворюваність та травматизм дітей, невміння учнів та дорослих керувати своїм здоров'ям, особливого значення у наш час набувають цілеспрямований педагогічний та психологічний вплив на особистість, виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя.

Аналіз джерел, присвячених вивченню травматизму, виявив деякі загальні показники схильності до небезпеки, до таких показників слід віднести в першу чергу емоційні властивості і якості темпераменту (Г. Єрмакова, А. Прієшкіна, С. Жуков), низьку рухливість, тривалий контакт з технічними засобами з високими навчальними навантаженнями, несприятливим екологічним середовищем та рівнем санітарно-епідеміологічного благополуччя, поширеність шкідливих звичок серед школярів (А. Шумська, Р. Рахманова, О. Милушкіна,

Н. Бокарева), відсутність просвітницької роботи (М. Віленський, Г. Миргородська) та ін.

Дослідження С. О. Гур'єва, В.Г. Климовицького, А. П. Коноха присвячені загальним проблемам дитячого травматизму та шляхам його профілактики. Професійні знання, навички і робота вчителя повинні бути спрямовані на запобігання нещасним випадкам та травм, які стали одним з головних факторів, що загрожують життю і здоров'ю дітей (І. Л. Царенко, В. Т. Пономарьов).

Незважаючи на численні дослідження, профілактика шкільного травматизму залишається однією із найбільш важливих проблем в організації навчально-виховної роботи.

В Україні нещасні випадки посідають третє місце серед основних причин смерті. У нашій країні щороку зазнають ушкодження здоров'я приблизно 2 млн. людей, смертельно травмується більше 70 тис. осіб, або близько 200 осіб щодня, що майже удвічі перевищує аналогічні показники у розвинених країнах світу. Близько 99% усіх померлих від нещасних випадків гинуть у побуті [1].

Травма – раптовий вплив різних зовнішніх факторів на організм людини, що приводить до порушення структури, анатомічної цілісності тканин і фізіологічних функцій. Травматизм – сукупність травм у певних груп населення за певний період часу. Під дитячим травматизмом слід розуміти сукупність раптово виниклих ушкоджень серед дітей різного віку. [2, с. 417–421]

Найбільша кількість випадків травмування дітей припадає на вік 13-15 років. В цей час дитячий травматизм зумовлений не тільки природною цікавістю і рішучістю, але ще й бажанням покрасуватися перед ровесниками, бути не гірше, ніж інші, і проявляти безрозсудну сміливість.[3]

На сьогоднішній день широкого використання набула класифікація таких видів дитячого травматизму: родовий; побутовий, вуличний, транспортний, шкільний (під час перерви, під час уроків), спортивний тощо .[4]

Причини, які призводять до травмування школярів, можна умовно поділити на три групи. [5]

Причини травмування школярів

<p>Поведінка самих школярів, які отримали травму</p>	<p>Низький рівень координації рухів</p> <p>Невміння володіти своїм тілом</p> <p>Відсутність необхідних навичок під час виконання певних дій</p> <p>Недостатність або відсутність знань про небезпеку та про можливі наслідки вибраного варіанту дій.</p> <p>Зневажання відомою небезпекою через сильніший мотив, наприклад, щоб вразити інших.</p> <p>Втома, емоційне збудження, ігровий раж, спортивний азарт та інші психофізіологічні стани, які впливають на успішність певної діяльності учнів.</p> <p>Здебільшого травми цієї підгрупи діти отримують під час рухливих ігор.</p> <p>Здебільшого травми, пов'язані з поспіхом, виникають у школярів віком 11–14 років, коли даються взнаки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - значне навчальне навантаження; - заняття в гуртках чи спортивних секціях; - виконання домашніх обов'язків тощо. <p>Змагальний мотив посилюється не лише в іграх, а й у повсякденному житті учнів — першим добігти до роздягальні чи їдальні, першим вибігти на вулицю під час перерви тощо.</p>
<p>Дії однолітків, які оточують дитину або підлітка</p>	<p>Результати досліджень показують, що найчастіше діти травмують одне одного під час гри (біг і нашттовхнувся; підліз під гойдалку)</p> <p>Але будьте особливо уважні до випадків, пов'язаних з поведінкою дітей, яка містить елементи фізичного насилля стосовно інших учнів, а іноді й з цілеспрямованим бажанням завдати болю, похизуватися своєю фізичною перевагою.</p>

Дії дорослих, які оточують дітей	Іноді саме через дії дорослих, зокрема й батьків, виникають травмонебезпечні ситуації, які можуть призвести до травмування дітей. Найпоширеніші помилки дорослих (вихователів, учителів, батьків): <ul style="list-style-type: none"> - неналежний догляд за дітьми та підлітками в різних ситуаціях (на вулиці, на дорозі, на воді, на спортивному чи ігровому майданчику тощо); - відсутність контролю за поведінкою дітей; - незабезпечення для дітей та підлітків безпечного середовища.
----------------------------------	---

Робота з профілактики дитячого травматизму повинна вестися в трьох основних напрямках:

1. Створення травмобезпечного середовища, в якому перебувають діти.
2. Вироблення у дітей безпечної поведінки в різних життєвих ситуаціях.
3. Загартовування і фізичний розвиток дітей, спрямоване на зміцнення кістково-м'язової системи та вироблення координації рухів.

Роботу з профілактики травматизму необхідно проводити диференційовано, залежно від віку учнів. Заходи щодо профілактики травматизму повинні включатися в план виховної роботи, який контролюється керівництвом школи. У планах повинен бути представлений весь комплекс заходів з профілактики всіх видів травматизму [6].

При цьому адміністрацією, медичним персоналом та вчителями навчального закладу здійснюється такий обсяг профілактичних заходів: забезпечити підготовку школи, кабінетів, майстерень, спортзалу до початку нового навчального року; постійно проводити інструктажі з усіма працівниками школи з питань безпеки праці, виробничої санітарії і безпеки життєдіяльності та вимагати виконання встановлених вимог; щорічно проводити профілактичні медогляди учнів; проводити колективні та індивідуальні бесіди з батьками та учнями щодо дотримання правил поведінки на уроках тощо[3].

Питання про зниження рівня травматизму учнівської молоді залишається актуальним і зараз. У профілактиці дитячого травматизму велику роль відіграють працівники різноманітних установ: поліції, міських та районних санітарно-епідемічних станцій, житлових управлінь, сільських рад тощо. Саме від цих працівників, від засобів масової інформації, від батьків та педагогів залежить забезпечення профілактичних, організаційних, навчально-виховних, технічних, санітарно профілактичних заходів, що займають важливе місце для попередження травми дітей.

Список використаних джерел

1. Поради щодо попередження дитячого травматизму [Електронний ресурс] : Сумський ЗЗСО №21 СМР. Режим доступу : <http://surl.li/gkuхо>
2. Назарова С. К., Тухтаєва Д. М., Тиллабоєва А. А. Динаміка дитячого травматизму та попередження ранньої інвалідності . Молодий вчений. 2016. № 8. С. 417–421.
3. Профілактика дитячого травматизму в школі [Електронний ресурс] : Новосанжарський ліцей Новосанжарської селищної ради Полтавської області. Режим доступу : <http://nvk.pl.ua/profilaktyka-dytyachoho-travmatyzmu-v-shkoli/>
4. Грубар І. Я., Грубар Ю. О., Грабник Н. М. Шкільний травматизм: причини виникнення та шляхи профілактики [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/296/8224/17174-1?inline=1>
5. Профілактика дитячого травматизму в школі [Електронний ресурс] : Охорона праці та безпека життєдіяльності в ЗНЗ. Режим доступу :
<https://oplatforma.com.ua/article/2610-proflaktika-dityachogo-travmatizmu-v-shkol>
6. Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт [Електронний ресурс] «Охорона праці» шкільний травматизм. Режим доступу :
https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_vcheniy_secretar/%D0%9E%D0%A5%D0%9E%D0%A0%D0%9E%D0%9D%D0%90_%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%A6%D0%86/R_Shkilnyi_travmatyzm.pdf